

กฎหมายลักษณะหนี้ (7,8)

ศาสตราจารย์ ดร.ดาราพร ธีระวัฒน์

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ปีการศึกษา 2568

ความรับผิดชอบกรณีลูกหนี้ผิดนัด

มาตรา 216

1. ลูกหนี้ผิดนัด
2. โดยเหตุผิดนัดการชำระหนี้กลายเป็นอันไร้ประโยชน์
3. เกิดความเสียหาย

ผลทางกฎหมายของ มาตรา 216

1. เจ้าหนี้มีสิทธิบอกปิดไม่รับชำระหนี้ และ
2. เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้

ข้อสังเกต

ความเกี่ยวโยงระหว่างมาตรา 216 กับมาตรา 388 และ
มาตรา 391 วรรคสี่

มาตรา 217

1. ลูกหนี้ผิดนัด

2. เกิดความเสียหายในระหว่างผิดนัดเพราะ

2.1 ลูกหนี้ประมาณาเพลินเล่อ หรือ

2.2 การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยเพราะอุบัติเหตุ

ผลทางกฎหมายของ มาตรา 217

1. เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน
2. มีข้อยกเว้นความรับผิด*กรณีเกิดความเสียหายในระหว่างผิดนัดเพราะการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะอุบัติเหตุ ถ้าลูกหนี้สามารถพิสูจน์ได้ว่าถึงแม้จะได้ชำระหนี้ทันเวลากำหนดความเสียหายก็คงจะต้องเกิดมีอยู่นั่นเอง

ข้อสังเกต มาตรา 217

- มาตรา 439 เป็นหลักการเดียวกันกับมาตรา 217
- จงใจไม่ชำระหนี้ อ้างเหตุสุดวิสัย ไม่ได้ (ฎีกา 1296/2518)
- ข้อแตกต่างการปรับใช้หลักระหว่างมาตรา 217 กับมาตรา 218

ความรับผิดชอบของลูกหนี้ ในดอกเบี้ยระหว่างการผิดนัด

1. มาตรา 224 ดอกเบี้ยของหนี้เงินระหว่างการผิดนัด
2. มาตรา 225 ดอกเบี้ยของหนี้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อราคาทรัพย์สินที่เสียหาย
ในระหว่างการผิดนัด

หลักมาตรา 224 : ดอกเบี้ยผิดนัดในหนี้เงินระหว่างผิดนัด

1. ลูกหนี้มีหน้าที่ชำระหนี้เงิน*
2. ลูกหนี้ผิดนัด
3. ลูกหนี้ต้องรับผิดชำระหนี้เงิน(ต้นเงิน)และดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด

ผลทางกฎหมายที่เพิ่มขึ้นตามมาตรา 224

1. เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในหนี้เงินในระหว่างผิดนัด*
 - 1.1 อัตราดอกเบี้ยตาม กม.กรณีผิดนัด คือ อัตราที่กำหนดตามมาตรา 7 ด้วยอัตราเพิ่มอีกร้อยละสองต่อปี ($3+2=$ ร้อยละ 5 ต่อปี)
 - 1.2 เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าโดยอาศัยเหตุอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย
 - 1.3 ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ย
2. เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอย่างอื่นในกรณีที่สามารถพิสูจน์ว่ามีความเสียหายอื่นอีก

หลักมาตรา 225 :

ดอกเบี้ยผิดนัดในหนี้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อราคาทรัพย์สินที่เสียหายระหว่างผิดนัด

1. ลูกหนี้มีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้ แต่ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้ไม่ถูกต้อง* เพราะทรัพย์สินนั้นเสื่อมเสีย เสียหาย หรือสูญหายไป
ในระหว่างผิดนัด
2. ลูกหนี้ต้องความรับผิดในค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นในระหว่างผิดนัดนั้น
3. ลูกหนี้รับผิดเพิ่มเติมต้องชำระดอกเบี้ยตามกฎหมายในหนี้ค่าสินไหมทดแทน

ผลทางกฎหมายที่เพิ่มความรับผิดชอบตามมาตรา 225

สิทธิของเจ้าหนี้เรียกค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นในระหว่างผิดนัด + ดอกเบี้ย

1. อัตราดอกเบี้ยในหนี้เงินที่เป็นค่าสินไหมทดแทน (ราคาทรัพย์สินวัตถุแห่งหนี้ที่เสื่อมเสียเสียหาย หรือสูญหายไป) อัตราดอกเบี้ยที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียก ปรับใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปีตามมาตรา 7 *
2. เวลาเริ่มคิดดอกเบี้ย ตั้งแต่ “เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกะประมาณราคา”
(เวลาที่ทรัพย์สินเกิดการเสื่อมเสีย สูญ/เสียหาย)

ข้อพิจารณา : ปัญหาการปรับใช้อัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายสำหรับมาตรา 225
ศึกษาคำพิพากษาฎีกาที่ 4289/2564